

OBRAŽLOZENJE PREDLOGA HI "POLIEX" AD ZA DODJELU NAGRADE "21.JUL"

HI POLIEX je privredno društvo nastalo svoinskom i upravljačkom transformacijom preduzeća UNIS-RO (TPE) Polica Ivangrad.U bivšoj SFRJ namjenska industrija je bila razvijena i visoko produktivna.Ideja je bila da se u SR Crnoj Gori razvojem vojne industrije ubrza razvoj crnogorske privrede i posebno razvoj nerazvijenih opština.Četiri opštine na sjeveru Crne Gore dobine su po jedan namjenski program.Dva programa su bili metalopreradjičke djelatnosti,jedan elektronske proizvodnje i u konačnom program hemijske industrije.Svi programi su bili u okviru velikih proizvodnih sistema iz drugih republika.R.O TPE „Polica“ je bila u okviru zajednice namjenske industrije u udruženoj mašinskoj industriji UNIS sa sjedištem u Sarajevu.

Pogoni RO TPE odnosno Poliex-a AD izgradjeni su na pašnjacima sela Babino u mjesnoj zajednici „Polica“.Izgradnja je trajala od 1982. do 1985. God.

U januaru 1986.g. počela je redovna proizvodnja plastičnih eksploziva.

Izgradjeni kapiteti su bili znatno veći od jugoslovenskih potreba.

Izvoz je bio planiran prema nesvrstanim zemljama ali je osvajanje spoljnog tržišta bilo vrlo sporo jer je plastični eksploziv sa Police bio nova vrsta materijala sa višim kvalitetom i višim troškovima proizvodnje.U RO Polica odlučeno je da se na bazi postojećeg proizvoda uvedu novi programi.

U RO Polica,odnosno u Poliex-u je rano shvaćeno da je razvoj novih proizvoda i tehnologija jedina garancija opstanka i jačanja privrednog subjekta.

Od 1987.g. u RO Polica se proizvode ubojna sredstva,ručne bombe i mine,punjna plastičnim eksplozivom.

Uočavajući da društveno-politički odnosi ne idu u prilog razvoju namjenske industrije u RO Polica se istražuje mogućnost proizvodnje civilnih proizvoda odnosno proizvoda za preduzeća civilne proizvodnje.

U saradnji sa preduzećem Pirex inženjering iz Beograda i RO Elmos,odnosno FKS Svetozarevo (Jagodina) 1989.g. započet je razvoj neelektričnih detonatora za rudarstvo. RO Polica odnosno Poliex je finalista ovog proizvoda sa jedinstvenom tehnologijom medju malobrojnim proizvodjačima u svijetu. Nakon neelektričnog detonatora ,razvija se proizvodnja i električnih detonatora po tehnološkom postupku prilagođenom uslovima u Poliex-u.U tom vremenu vrši se svojinska transformacija i mijenja se naziv preduzeća u HI Poliex AD.Ovim

proizvodima se u uslovima ekonomskih sankcija snadbijeva tržište SR Jugoslavije odnosno Srbije i Crne Gore.

Početkom 90-tih godina u Poliex-u se osvaja proizvodnja poluplastičnih-vodootpornih eksploziva.

Krajem 90-tih godina prošlog vijeka i početkom 21 vijeka razvija se poizvodnja praškastih eksploziva.

U tom vremenu se domaća proizvodnja oslobadja sankcija,pa se na tržištu Srbije i Crne Gore javljaju strani proizvodnjači .Ovome pogoduju loši odnosi u državnoj zajednici Srbije i Crne Gore.Smanjuje se prodaja na tržištu Srbije,a crnogorsko tržište je mali korisnik proizvoda koje pravi Poliex, što dovodi do smanjenja proizvodnje i rezultata poslovanja.Tada se u Poliex-u donose teške i hrabre odluke.Donosi se program tehnokonomiske transformacije i Program socijalnog zbrinjavanja tehnološkog viška zaposlenih.Uz pomoć Vlade Crne Gore polovina zaposlenih je dobila skromne –minimalne otpremnine.Iste 2005.g. počinje privatizacija akcija u vlasništvu državnih fondova.Smanjenje troškova omogućava nastavak poslovanja i stvara osnovu za inteziviranjem razvoja.

Služba za prezentaciju proizvoda prerasta u minerski servis te uz usluge miniranja povećava potrošnju Poliex-ovih proizvoda.Proizvodnja ANFO eksploziva dodatno povećava uposlenje kapaciteta.

Višak naoružanja i vojne opreme u Crnoj Gori najviše se neutrališe u Poliex-u. Na kapacitetima za proizvodnju UBS pored neutralizacije vrši se i remont eksplozivnih sredstva.Za potreba neutralizacije UBS u Poliex-u je razvijeno preko 60 procedura odobrenih od strane Ministarstva odbrane.

Poliex vrši proizvodnju baznih jedinjenja za izradu pirotehničkih smješa.Amonium-perhlorat je osnovna sirovina za raketna goriva uz još desetak jedinjenja najviše ga prodajemo u okruženju. Od prošle godine izvozimo perhlorat za Tursku i Južnu Koreju.

Od 2018.g. Poliex proizvodi baklje za neutralizaciju UBSa.

Za potrebe borbe protiv COVID-19 proizvodimo Poliasept-dezinfekciono sredstvo.

Pored aktivnih programa osvjeni su proizvodi koji će se u budućnosti realizovati kada kupci budu u mogućnosti da pokriju troškove Poliexa s obzirom na cijenu koštanja kao što je cijena termobaričnih eksploziva.

Lokalna samouprava i gradjani nijesu dovoljno upoznati sa društveno korisnim radom Poliex-a.

Poliex je izgradio i predao J.P.Vodovod i kanalizacije, primarni vodovod Dapsiće-Polica u dužini od 7km sa potisnom stanicom, prelivnim bazenom i niskonaponskom mrežom za njegovo napajanje električnom energijom.

Poliexovim dalekovodom u dužini od 6,5km snadbijeva se električnom energijom MZ Polica i Opština Petnjica. Dio pristupnog puta koriste sela Goražde i Babino.

Opština Berane djacima osnovnih škola nabavlja udzbenike, prije toga Poliex je nekoliko godina kupovao rančeve, knjige, sveske i pernice za prvake sa sela Babino.

Za potrebu borbe sa pandemijom COVID-19 proizvedeno je i donirano opštinama na sjeveru Crne Gore 22t Poliasepta.

Poliex njeguje aktivan odnos sa zaposlenima i obezbjedjenju potrebnih kadrova. Radi obezjedjenja deficitarnih zanimanja u Poliex je organizovan Centar za stručno obrazovanje odraslih. U ovom Centru su za potrebe Poliex-a i za potrebe ZZZ vršene obuke, pirotehničara, palioca mina, hemičara i turističkih vodiča. Za potrebe Obrazovnog centra u Poliex-u andragoški je osposobljeno 13 visokoobrazovanih lica, zaposlenih u Poliexu.

Pored obrazovanja Poliex vodi i aktivnosti na standardu zaposlenih. Do 2000.g. podijeljeno je 19 stanova i dodijeljeno 20 stambenih kredita. Zaposlenima koji imaju potrebu za liječenjem i liječenjem članova porodice obezbjedjuje se novčana pomoć.

Svake godine po nekoliko porodica zaposlenih upućuje se na ljetovanje u hotelima više kategorije u Budvi.

Zaposlenima se obezbedjuju uslovi za sport i rekreaciju. Sportske ekipe su prve ili visoko rangirane na takmičenjima u opštini i okruženju.

Trenutno u Poliex-u radi 68 zaposlenih a od ovog broja četvrtina su sa visokom stručnom spremom.

Radi njegovanja medjunarodskih odnosa organizuju se druženja najmanje dva puta godišnje, jedan put se organizuje ekskurzija u Crnoj Gori i okruženju.

Poliex radi po medjunarodnim sistemima kvaliteta i to:

1. Sistem menadžmenta kvaliteta ISO 9001:2015,
2. sistem upravljanja zaštitom životne sredine ISPO 14001
3. sistem upravljanja zaštitom zdravlja i bezbjednosti na radu OHSAS 18001 čija je transformacija u toku u Sistem menadžmenta i bezbjednosti na radu 45001.

Prvi namjenski kapaciteti izgradjeni su sredstvima SMNO bivše SFRJ I sredstvima bivšeg FNP-a. ova sredstva su iz kredita prevedena u bespovratna ulaganja. Programe za civilno tržište Poliex razvija svojim sredstvima iz poslovanja i ulaganjima akcionara.

Poliексови kapaciteti imaju najduži pravni i privredni subjektivitet u dolini Lima medju privrednim društvima. U prethodnih 10 godina Poliex ostvaruje pozitivne rezultate u poslovanju. Veći dio prihoda u Poliexu ostvaruje se izvozom proizvoda i usluga, time se pored mnogih doprinosu doprinosi robnom i platnom bilansu Crne Gore.

Marinko Knežević,

dipl. oec

